

# Hvor ble det av skoletannlegen?

Hvis du har barn i skolealder har du kanskje opplevd at barna sjelden blir kalt inn til skoletannlegen (annethvert år).

Hvis de faller på sykkel og skader fortenner, er det ingen hjelp å få etter kl. 15. Det er umulig å finne navn og telefonnummer til tannleger under fylkestannlegens nettside, slik at man har en skoletannlege å kontakte etter stengt tid hvis ulykken skulle være ute. Det finnes ingen offentlig tannlegevakt etter kl. 15.

Hvorfor er det slik? Hvis du snakker med offentlig ansatte tannleger forteller det at det ikke er behov for mer behandling. Barn trenger ikke å gå så ofte til tannlegen som voksne. Tannhelsen til barn er så god! Men karies er ikke utryddet og mange barn har i dag store syreskader på tenene. Det er fortsatt et stort behov for forebyggende behandling.

Stortinget har bestemt at følgende grupper skal ha gratis tannbehandling:

- Barn og ungdom 0-18 år.
- Psykisk utviklingshemmede.
- Eldre og langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie.
- Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret får reduserte priser.
- Andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere.

Voksne skal i utgangspunktet betale tannlegeregningen selv. Dette er en oppgave som private tannleger tar seg av. Men også den offentlige tannhelsetjenesten ønsker å tjene penger på voksne pasienter i konkurranse med private tannleger og det fører til at «gratisarbeidet» på barn og ungdom og andre prioriterte grupper blir nedprioritert.

Grunnen til at barn og ungdom blir nedprioritert i det offentlige er følgende: Fylkestannlegen ønsker å drive «god butikk»! En offentlig tannlege får fast lønn fra fylkeskommunen. Hvis så den offentlige tannlegen behandler betalede voksne pasienter i tillegg til sine barnepasienter, får hun bonus i tillegg til sin faste lønn. Dette er nærmest et pyramides-



**GOD BUTIKK?:** I et leserbrev mener Jan Olsen at grunnen til at barn og ungdom blir nedprioritert er at de offentlige tannlegene vil drive god butikk på private: Foto: Scanpix

pill. Ikke bare får tannlegen selv bonus av disse pengene, men også tannpleier, assistent, overtannlege og til slutt fylkestannlegen får bonus av disse pengene.

I storbyene er det god dekning av private tannleger. Allikevel bruker den offentlige tannhelsetjenesten dyrebar klinikketid på å behandle voksne betalende pasienter. Tid som burde vært brukt på forebyggende arbeid (profylaktisk) på de prioriterte grupper (for eksempel sykehjem). Ofte har de offentlige tannklinikkene litt lavere takster. Den offentlige tannhelsetjenesten mottar støtte fra staten til lønn, utstyr og inventar. Regnskapsmessig forekommer det ikke noe skille mellom voksen behandling og behandling av barn og unge. Vi kaller dette krysssubsidiert, eller sponing fra staten.

Den offentlige tannhelsetjenesten har et konkurransefortrinn i forhold til private tannleger. De betaler heller ikke moms på utstyr, slik private tannleger må gjøre. EFTAs overvåkingsorgan ESA vedtok 12. mars 2014 at Norge må etablere systemer som sikrer at det ikke foregår krysssubsidiert i den offentlige tannhelsetjenesten.

Det er ikke lett å måle verdien av forebyggende arbeid i kroner og øre, men dette er helt klart den offentlige tannhelsetjenestens oppgave i forhold til det Stortin-

get har bestemt. Det er heller ikke vanskelig å se at den offentlige tannhelsetjenesten har et annet fokus: «Å drive god butikk og få overskudd på budsjettet».

Det kommer sannsynligvis til å bli god dekning av tannleger i årene framover. Hvorfor ikke lage et klart skille mellom offentlige og private tannhelseoppgaver? La de private tannlegene behandle voksne betalende pasienter og offentlige klinikker gratis behandle de prioriterte grupper? Dette er ingen ny ide. I Oslo var dette i mange år normalen. Det er ungen grunn til at subsidierte offentlige klinikker skal konkurrere med private klinikker og kanskje forsømme oppgavene overfor det prioriterte klientell.

Dette er noen tanker. Samfunnet har begrensninger med ressurser. Det betyr at vi ikke har råd til å gi alle voksne pasienter gratis tannbehandling. Vi trenger private tannleger. Tannleger som er villige til å låne millioner av kroner for å starte sin egen forretning. De offentlige tannklinikkene skal først og fremst gi behandling til «gratispasienter» og det skal betales av det offentlige. De skal ikke konkurrere med private tannleger om å behandle tilfældige voksne til litt redusert pris.

Jan Olsen, Stavanger